

«Ορθοδοξία εστί απευδής περί Θεού και κτίσεως υπόληψις»

[Ορθοδοξία](#) / [Ιερός Άμβων](#)

[π. Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Ιεροδιάκονος Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, Θεολόγος](#)

«Ορθοδοξία εστί απευδής περί Θεού και κτίσεως υπόληψις[1]»

Η σημερινή Κυριακή γνωστή ως «της Ορθοδοξίας», ονομάστηκε έτσι επειδή εορτάζεται το ιστορικό γεγονός της αναστηλώσεως των ιερών εικόνων και γι' αυτό είναι ημέρα χαράς για τους πιστούς, είναι ημέρα θριάμβου της ορθής πίστεως. Ημέρα νίκης του ορθόδοξου δόγματος επί του ψεύδους και των αιρέσεων που απλώθηκαν και ταλαιπωρούν καθημερινά το λαό και παρουσιάζουν ένα ψεύτικο Χριστό από τον αληθινό και υπαρξιακό Χριστό της Εκκλησίας, σε όλη την ιστορική της διαδρομή.

Η αίρεση της εικονομαχίας, ήταν αυτή που επέφερε τα περισσότερα βάσανα στην Ορθόδοξη Εκκλησία μας. Η αίρεση αυτή εμφανίστηκε για πρώτη φορά στα χρόνια του αυτοκράτορα Λέοντος του Ισαύρου, ο οποίος ανέβηκε στο θρόνο το 717. Ανέβηκε στο θρόνο με τη βοήθεια του στρατού όπου υπήρχαν πολλοί αντίπαλοι της προσκυνήσεως των αγίων εικόνων. Επειδή ήθελε να ευαρεστήσει το στρατό

άρχισε σκληρό διωγμό κατά των εικονοφίλων.

Οι εικονομάχοι πίστευαν και ήθελαν να διακηρύξουν ότι ο Θεός ως Πνεύμα δεν μπορεί να περιορίζεται στα διάφορα υλικά από τα οποία απαρτίζεται η εικόνα. Απαγόρευαν την απεικόνιση του Θεού και φυσικά όλων των Αγίων ως έκφραση ειδωλολατρίας. Η διδασκαλία αυτή έφερε μεγάλη αναστάτωση στους κόλπους της Εκκλησίας, για περισσότερα από εκατό χρόνια. Στην πρώτη φάση, το 754, η Σύνοδος της Ιερείας υιοθέτησε τις εικονομαχικές αντιλήψεις. Η πρώτη έληξε με την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο, το 787μ.Χ. στη Νίκαια της Βιθυνίας, η οποία ακύρωσε τις αποφάσεις της Ιερείας και αναγνώρισε ότι η τιμή στις εικόνες δεν είναι ειδωλολατρία. Στη δεύτερη φάση υπηρέτησε την εικονοφιλία ο Θεόδωρος ο Στουδίτης, και έληξε με την Σύνοδο της Κωνσταντινούπολης το 843μ.Χ., η οποία αναστήλωσε τις εικόνες και αναγνώρισε τις αποφάσεις της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου.

Η εικονομαχία, ήταν μια από τις πιο δραματικές περιπέτειες της Εκκλησίας, όταν το Κράτος ήλθε σε σύγκρουση μαζί της. Φανερά μεν ήταν το ζήτημα των εικόνων,

στην ουσία όμως, γιατί το Κράτος ήθελε μια ριζικότερη αλλαγή και μεταρρύθμιση των εκκλησιαστικών πραγμάτων. Στο τέλος νίκησε πάλι η Εκκλησία και επικράτησε η ορθή πίστη· γιατί πάντα η Εκκλησία νικά, όταν αγωνίζεται για τα δίκαια του Θεού[2].

Το εικόνισμα τιμά το πρόσωπο, τιμά τον άνθρωπο, τον αγωνιστή του πνεύματος, τον σπουδαστή της αιωνιότητας, τον φωτισμένο από την χάρη του Παναγίου πνεύματος. Έτσι κηρύττει ποιο πραγματικά είναι το ύψος, η θέση, η κατεύθυνση, ο προορισμός του ανθρώπου. Εμφανίζει, προβάλλει τον άνθρωπο ενωμένο με τον Θεό. Τα φωτισμένα ιερά πρόσωπα μας δείχνουν ότι ήταν και εκείνοι άνθρωποι όπως εμείς. Με αμαρτίες, ατέλειες, πόνους, προβλήματα. Είχαν όμως πίστη, ταπείνωση, μετάνοια στο Χριστό. Μας ομολογούν ότι η αγιότητα δεν είναι γεγονός ανέφικτο, ύψος απλησίαστο, αλλά δώρο της αγάπης του Θεού, που με την προσπάθεια και τον αγώνα μας μπορούμε να μετέχουμε κι εμείς σε αυτή. Ζώντας την εικόνα, η πίστη μας ταξιδεύει στο πρόσωπο που εικονίζεται, συνομιλούμε αποκτούμε γνώση, βιώνουμε τη χάρη, γινόμαστε κοινωνοί του φωτός που λούζει την ύπαρξή του. Όταν «δενόμαστε» με τον Άγιο, συνδεόμαστε με το Χριστό.

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός διδάσκει ότι η τιμή μεταφέρεται στο πρωτότυπο, στο πρόσωπο που εικονίζεται σε μια εικόνα. Το εικονιζόμενο πρόσωπο που εγγράφεται στην εικόνα είναι υπαρκτό, και όχι ανύπαρκτο όπως στα είδωλα. Κάθε υπαρκτό ή ορατό, είναι δυνατόν να παρασταθεί και εικονικώς. Γι' αυτό αναφέρει ο ίδιος Άγιος ότι όταν προσκυνώ τις ιερές εικόνες, στο Θεό προσφέρω την προσκύνηση και την τιμή[3].

Γι' αυτό και ο Ιησούς Χριστός, ο Οποίος έγινε ορατός κατά την ενανθρώπησή του, είναι δυνατόν να περιγραφεί όπως οράθηκε, κατά την ενσώματη θέα του, κατά την υπόσταση του ενανθρωπήσαντος Λόγου και όχι κατά την αόρατη Θεία Ουσία του.

Η εικόνα για τούς πιστούς δεν είναι ένα απλό έργο τέχνης ή ένας θρησκευτικός πίνακας. Θεωρείται και είναι πρωτίστως ιερό λειτουργικό αντικείμενο, που αγιάζει τον άνθρωπο και τον φέρνει σε άμεση σχέση με τη Χάρη και την υπόσταση του εικονιζομένου προσώπου. Όταν, λοιπόν, ευρισκόμεθα ενώπιον της εικόνας του Χριστού και την ασπαζόμεθα προσκυνούμε τον Θεάνθρωπο που απεικονίζεται και όχι φυσικά την ύλη την οποία χρησιμοποίησε ο καλλιτέχνης για να αγιογραφίσει το ιερό πρόσωπο. Διότι η εικόνα αυτή εικονίζει τη μία υπόσταση του Θεού Λόγου «σεσαρκωμένου». Γι' αυτό η εικόνα αγιάζει τα μάτια αυτών που την ατενίζουν και υψώνει τη διάνοια στη μυστική Θεογνωσία. Μάς αποκαλύπτει εκείνη τηνπραγματικότητα που είναι απρόσιτη στους αισθητούς οφθαλμούς, το άδυτο κάλλος «του Ωραίου κάλλει παρά πάντας βροτούς[4]».

Ο πλουτισμός της θεολογίας και η αντιμαχία των Αγίων Πατέρων της Ορθοδοξίας προς τις πλάνες των αιρετιζόντων δεν ήταν ούτε αλαζονεία αυτοχρηζομένων παντογνωστών, ούτε κακότητα και μιζέρια κακεντρεχούς μικρότητας εμπάθων ανθρώπων αλλά ήταν η έλλαμψη και ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος, το οποίο διδάσκει την ανόθευτή αποκεκαλυμμένη «πάσαν αλήθειαν» της αγίας Πεντηκοστής στους καθαρούς τη καρδία θεράποντες του Κυρίου της Εκκλησίας, ώστε οι πιστοί και λυτρούμενοι από τους κλυδωνισμούς της πλάνης, να λατρεύουν αληθώς, να πιστεύουν απλανώς και να μετέχουν στη ζωή των Αγίων Μυστηρίων γνησίως.

Λιτανεύοντας τις ιερές εικόνες, διακηρύσσουμε ότι η Ορθοδοξία στήριξε και στηρίζει την Οικουμένη. Χάρη στα αίματα των μαρτύρων και τον μόχθο των Πατέρων έφθασε και παραδόθηκε ως εμάς.

Η Ζ΄Οικουμενική Σύνοδος το 787 μ.Χ,η οποία συνετέλεσε τα μέγιστα στην αποδυνάμωση των αιρετικών εικονομάχων, υπερασπίστηκε την προσκύνηση των εικόνων. Εφόσον ο Χριστός είναι τέλειος άνθρωπος, είναι περιγραφτός και εικονιστός κατά το ανθρώπινον, η δε τιμή που αποδίδουμε στην εικόνα, «επί το πρωτότυπον διαβαίνει» σύμφωνα με την περίφημη ρήση του Μεγάλου Βασιλείου. Θεμελίωσε θεολογικά το θέμα της τιμής των αγίων Εικόνων και μεταξύ των άλλων διεκήρυξε ότι αφού ο Υιός του Θεού σαρκώθηκε, μπορούμε να τον εικονίζουμε και να Τον προσκυνούμε. Εικονίζουμε την Υπεραγία Θεοτόκο και όλους τους Αγίους και τους σεβόμαστε και τούς προσκυνούμε. Προσκυνώντας τις άγιες Εικόνες, δεν προσκυνούμε τα ξύλα, όπως πολλοί αιρετικοί πίστευαν και πιστεύουν και θα πιστεύουν λόγω του φοβερού εγωισμού και της ισχυρογνωμοσύνης που τους διακατέχει, αλλά τις μορφές που εικονίζονται πάνω σε αυτά.

Οι Πατέρες όρισαν να εορτάζεται ο θρίαμβος του ορθοδόξου δόγματος την πρώτη

Κυριακή των Νηστειών για να δείξει στους πιστούς πως ο πνευματικός μας αγώνας θα πρέπει να συνδυάζεται με την ορθή πίστη για να είναι πραγματικά αποτελεσματικός.

Η Ορθοδοξία με την αλήθεια για τον ανθρώπινο πρόσωπο, τον ασκητικό χαρακτήρα και το κοινοβιακό πνεύμα της προσφέρει στον άνθρωπο την ζωντανή κληρονομιά που μπορεί να εμπνέει και να στηρίζει του ορθοδόξους και ευρύτερα όλους τους χριστιανούς στη μελλοντική τους πορεία.

Ο σημερινός εορτασμός του θριάμβου της ορθόδοξου πίστεως μας υποχρεώνει να αναλογιστούμε την ιστορική πορεία της Αγίας μας Εκκλησίας. Να θυμηθούμε τους αγώνες που διεξήγαγε για τη διαφύλαξη του θησαυρού της εν Χριστώ αληθείας. Να τιμήσουμε τα κατορθώματα αυτών που προμάχησαν για την ορθόδοξη πίστη, να αναλογιστούμε τις ευθύνες που έχουμε ως Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Καλούμαστε να αναδείξουμε, να προβάλλουμε τον ανεκτίμητο πλούτο της ορθόδοξής μας κληρονομιάς. Εύχομαι να μας αξιώσει ο Θεός να γνωρίσουμε το βάθος της Ορθοδοξίας, το οποίο είναι μετάνοια, η ταπείνωση και τούψος της που είναι το Φως της Αναστάσεως, «τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον[5]».

Παραπομπές:

[1] Οσίου Αναστασίου του Σιναΐτου, Οδηγός, PG 89, 76D.

[2] Μακαριστού Μητροπολίτου Σερβίων και Κοζάνης Διονυσίου, «Ο Λόγος του Θεού», εκδ. Αποστολική Διακονία, σελ. 183-189.

[3] PG 94,1345AB, Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού, Λόγος τρίτος περί τους διαβάλλοντας τας αγίας εικόνας.

[4] Στίχος από την α΄ στάση του Επιτάφιου Θρήνου.

[5] Ευχή της Α΄ Ώρας.

<https://bit.ly/2P7DRDc>